

Sygn. akt *IV U 346/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Selwa

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Pokrzywa

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2014 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku **M. W.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w R.**

o wypłatę części uzupełniającej renty

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w R.

z dnia (...)r. znak(...)

zmienia zaskarżoną decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w R. z dnia (...)r. znak: (...)w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. W. prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej w 100% kwoty ustalonej w powyższej decyzji poczynając od dnia 01.02.2014r.-

Sygn. akt IV U 346/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 15 kwietnia 2014r.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w R. w dniu (...). wydał decyzję znak (...) w przedmiocie przyznania i przeliczenia renty rolniczej dla wnioskodawczyni M. W. od dnia 01.02.2014r. bezterminowo, ustalając jej wysokość do wypłaty na kwotę (...)zł miesięcznie. W decyzji ustalono wysokość części uzupełniającej renty i wskazano, że wypłata części uzupełniającej podlega zawieszeniu w 100 % z powodu prowadzenia działalności rolniczej.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni, reprezentowana przez pełnomocnika złożyła odwołanie wnosząc o jej zmianę w części obejmującej rozstrzygnięcie o zawieszeniu wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej. W uzasadnieniu podniesiono, że wnioskodawczyni pomimo posiadania gospodarstwa rolnego nie prowadzi działalności rolniczej, z uwagi na stan zdrowia i konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawną córką. Wnioskodawczyni mieszka w R. i żaden z jej domowników również nie pracuje w jej gospodarstwie rolnym. Zarzucono, iż w sprawie nie ma zastosowania przepis art. 28 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes KRUS Oddział Regionalny w R. wniósł o jego oddalenie powołując się m.in. na treść art. 28 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i wskazując, iż wnioskodawczyni

składając wnioski o rentę rolniczą, ostatnio w dniu 20.12.2013r. oświadczyła, że jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni (...)ha położonego w gminie T., 1,52 ha w gminie C. i (...)ha w gminie R. oraz oświadczyła, że nie zaprzestała działalności rolniczej.

Wobec powyższego i w świetle powołanego przepisu stanowisko organu rentowego ujęte w zaskarżonej decyzji jest prawidłowe i nie ma podstaw aby uwzględnić odwołanie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. W. w dniu 13.01.2010r. po raz pierwszy złożyła w KRUS wniosek o przyznanie prawa do renty rolniczej, podając, że jest właścicielką gospodarstwa rolnego o łącznej powierzchni 2,64 ha fizycznego i w punkcie II ust. 2 druku wniosku o rentę zakreślono odpowiedź, że nie zaprzestała działalności rolniczej. Decyzją z dnia 29.01.2010r. przyznano wnioskodawczyni rentę rolniczą zawieszając wypłatę części uzupełniającej w 50 %. Podobne oświadczenie zostało złożone przy wniosku o rentę z dnia 10.01.2012r. i w decyzji z dnia 27.01.2012r. część uzupełniająca została zawieszona w 100 %. Kolejny wniosek o rentę wpłynął do KRUS w dniu 20.12.2013r. i w części zawierającej oświadczenie ubezpieczonego zakreślono te same punkty jak poprzednio.

W dniu 29.01.2014r. organ rentowy wydał decyzję będącą przedmiotem odwołania.

(dowód – dokumentacja w aktach organu rentowego)

Składając wnioski o rentę wnioskodawczyni nie wypełniała samodzielnie druku wniosku, były one uzupełniane przez pracownika KRUS. Wnioskodawczyni nie czytała pouczeń zawartych w otrzymywanych decyzjach rentowych, ani nie wiedziała jaka jest faktycznie przyczyna zawieszenia wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej, dlatego nie kwestionowała poprzednich decyzji. Dopiero po otrzymaniu decyzji ze stycznia 2014r. jej treścią zainteresowały się dzieci wnioskodawczyni mające wykształcenie prawnicze i uświadomiły jej powyższe okoliczności. Wówczas wnioskodawczyni zdała sobie sprawę, że powinna część uzupełniająca otrzymywać albowiem faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej w posiadanym gospodarstwie rolnym. Powodem zaprzestania działalności rolniczej był zły stan zdrowia, który spowodował stwierdzenie u niej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i przyznanie prawa do renty rolniczej. Faktyczne zaprzestanie czynności w gospodarstwie miało miejsce w 2010r. i zbiegło się w czasie z nabyciem prawa do renty rolniczej. Po tym jak wnioskodawczyni przestała zajmować się gospodarstwem nie czynił tego także żadne z członków jej rodziny. Wcześniej w gospodarstwie uprawiane były maliny i prace w nim wykonywała wyłącznie wnioskodawczyni, jedynie przy doraźnej pomocy członków rodziny. W przedmiotowym gospodarstwie nie prowadzi się obecnie żadnych upraw, działki są nieużytkami. Wnioskodawczyni nie składała wniosku o dopłaty rolnicze.

(dowód – zeznania świadka A. W. k. 21-22, zeznania wnioskodawczyni k. 22)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów, których wiarygodność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony postępowania. Wnioskodawczyni zeznawała spontanicznie, szczerze i podobnie brzmiały zeznania świadka A. W. stanowiące także spójne uzupełnienie zeznań strony. Brak było podstaw by odmówić wiary zeznaniom tak świadka, jak i wnioskodawczyni. W zasługujący na wiarę sposób zostały wyjaśnione rozbieżności między treścią wniosków o rentę a stanem faktycznym wynikającym z zeznań wnioskodawczyni. Doświadczenie życiowe potwierdza, że faktycznie ubezpieczeni składając druki wniosków o świadczenia, korzystają z pomocy pracowników KRUS, a równocześnie nie zawsze zdają sobie sprawę z zasad wypłacania i zawieszania świadczeń, co faktycznie wynika także z nieczytania pouczeń i informacji zawartych w decyzjach.

Sąd zważył, co następuje :

Zgodnie z treścią art. 28 ust. 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. jedn. Dz. U. 2013/1403) wypłata renty rolniczej ulega częściowemu zawieszeniu, jeżeli rencista/emeryt prowadzi działalność rolniczą co w przypadku

niezaprzestania tej działalności polega na zawieszeniu w 100% wypłaty części uzupełniającej. Natomiast zgodnie z art. 28 ust. 4 pkt 1 uznaje się, że rencista/emeryt zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on ani jego małżonek nie jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym nie uwzględniając gruntów wydzierżawionych na podstawie pisemnej umowy zgłoszonej do ewidencji gruntów. Organ rentowy dokonując interpretacji tych przepisów ograniczył się jedynie do stwierdzenia faktu, że wnioskodawczyni M. W. prowadziła działalność rolniczą i bazował w tym względzie na podpisanych przez wnioskodawczynię drukach wniosków o rentę rolniczą. Pomimo złożenia przedmiotowych oświadczeń wnioskodawczyni obecnie zaprzeczyła aby faktycznie wykonywała działalność rolniczą, zaś postępowanie dowodowe potwierdziło że złożone oświadczenie nie było zgodne ze stanem faktycznym.

Należy wskazać, że analiza przepisów dotyczących zawieszenia wypłat świadczeń emerytalno-rentowych wskazuje na powiązanie tej czynności z faktem uzyskiwania przez emeryta lub rencistę dochodów z innych źródeł np. z tytułu prowadzenia działalności rolniczej. Emeryt lub rencista, który nie zaprzestał działalności rolniczej może czerpać dodatkową korzyść z tej działalności inaczej niż emeryt lub rencista, który działalności rolniczej nie prowadzi. Na ogół osoba posiadająca gospodarstwo rolne prowadzi w nim działalność rolniczą jednak możliwe są także sytuacje gdy posiadacz gospodarstwa rolnego utracił możliwość jego prowadzenia i uzyskiwania tą drogą środków utrzymania. Porównanie ustępów 1 i 4 art. 28 ustawy nie może polegać na zestawieniu pojęcia „prowadzenie działalności” z pojęciem „własności lub posiadania gruntu” gdyż są to pojęcia nieprzystawalne (por. uchwałę SN z dnia 30.08.2001r. III ZP 11/01 OSNAP 2002/1/18). Z niespójności tych pojęć wynika wniosek, iż zawieszenie wypłaty świadczeń nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo lecz tylko takiej, która gospodarstwo prowadzi a więc z tego tytułu uzyskuje dochód.

W ocenie Sądu decydujące znaczenie należy przypisać nie tyle formalnemu stanowi posiadania gospodarstwa rolnego ile faktycznemu stanowi wykonywania pracy w prowadzonym gospodarstwie rolnym, zaś przepis art. 28 ustawy należy interpretować w sposób uwzględniający wszystkie jego zapisy i cel powyższej regulacji.

Należy wspomnieć, że za takim rozumieniem przepisu art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypowiedział się także Sąd Najwyższy wskazując, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy – uchwała z 06.05.2004r. II UZP 5/04 OSNP 2004/22/389. Podobny pogląd został wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, który w wyroku z dnia 08.12.2004r. (III AUa 598/04, Apel.-W-wa 2005/4/16) stwierdził, że zawieszenie wypłaty emerytury rolniczej nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo rolne, ale tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i gospodarstwo to przynosi jej dochód. Jak wyjaśnił Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 17.06.2009r. (III AUa 255/09 Apel.-W-wa 2009/4/20) Przepis art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 z późn. zm.) należy interpretować zgodnie z art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanych gospodarstwie rolnym. Można przyjąć, że w tym zakresie orzecznictwo jest już utrwalone o czym świadczą chociażby orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25.09.2013r. i z dnia 28.08.2013r. (III AUa 41/13, LEX nr 1381351 oraz III AUa 27/13, LEX nr 1381349), Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11.06.2013r. (III AUa 1529/12, LEX nr 1335687), Sądu Apelacyjnego We Wrocławiu z dnia 15.03.2012r. (III AUa 23/12, LEX nr 1171356) oraz Sądu Najwyższego z dnia 06.10.2009r. (II UK 46/09, LEX nr 583814)

Powyższe orzeczenia zasługują na całkowitą akceptację z uwagi na zaprezentowany wniosek, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, obecnie pozostają poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników i są prawnie obojętne przy objęciu ubezpieczeniem, nie mogą mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia może zależeć tylko (i zależy) od zaprzestania działalności rolniczej, zatem właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej.

Słownik ustawowy zawarty w art. 6 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazuje iż za rolnika uważa się osobę fizyczną, która prowadzi osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz gospodarstwa rolnego, za które rozumie się każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej, tj. działalności w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej. Nie ulega wątpliwości, że pod pojęciem "osoby prowadzącej gospodarstwo rolne" należy rozumieć z jednej strony osobę władającą gospodarstwem rolnym w sensie prawnym, która równocześnie wykonuje czynności niezbędne dla funkcjonowania konkretnego gospodarstwa rolnego. Prowadzenie to sprawowanie nadzoru, kierowanie, zajmowanie się czymś czy realizowanie jakiegoś celu. A więc prowadzenie może sprowadzać się tylko do zarządzania gospodarstwem, jednak w przeważającej części chodzi raczej o wykonywanie pracy fizycznej służącej funkcjonowaniu gospodarstwa, pozyskiwaniu z niego plonów i dochodów. Sam fakt bycia właścicielem bądź posiadaczem gospodarstwa rolnego nie jest równoznaczny z prowadzeniem działalności rolniczej bez zaistnienia wyżej opisanych przesłanek. (por. wyrok S.A. w Rzeszowie z 24.05.1994r. III AUr 162/94 OSA 1994/7/60)

W tym miejscu należy również odnieść się do domniemania zawartego w przepisie art. 38 pkt. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników sprowadzającego się do stwierdzenia, że właściciel gruntów prowadzi działalność rolniczą. Jak powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie (np. wyrok SN z 30.11.2005r. I UK 59/05 M.P.Pr. 2006/3/161) domniemanie to może zostać obalone w toku postępowania jeżeli właściciel gruntów wykaze, że faktycznie pomimo posiadania nieruchomości rolnych nie prowadzi na nich działalności rolniczej.

Jak wynika z ustaleń faktycznych wnioskodawczyni faktycznie nie prowadzi żadnej działalności rolniczej pomimo posiadania nieruchomości rolnych, nie użytkuje ich osobiście, nie użytkują ich także członkowie jej rodziny, nie czerpie żadnych korzyści z faktu posiadania przedmiotowych nieruchomości, nie podejmuje działań do jakich uprawnieni są rolnicy w zakresie np. dopłat rolniczych, można też stwierdzić, że faktycznie nieruchomości te nie stanowią gospodarstwa rolnego.

W tych okolicznościach należy jednoznacznie stwierdzić, że pomimo jedynie formalnego posiadania gospodarstwa rolnego, nie można mówić o spełnianiu przez wnioskodawczynię warunków do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej albowiem zostało wykazane, iż faktycznie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej.

Skoro wnioskodawczyni spełnia warunki do otrzymywania części uzupełniającej renty rolniczej w 100 % zachodziły podstawy aby zmienić zaskarżoną decyzję Prezesa KRUS stosownie do poczynionych ustaleń, treści powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc.